

Asia: VN/14704/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Tiivistelmä lausunnon keskeisestä sisällöstä

Länsirannikon koulutus Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ehdotettuihin lakimuutoksiin.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS) koskevia säännöksiä muutettaisiin joustavammaksi koskien oppivelvollisten opiskelijoiden aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien velvollisuudesta laatia tutkinto- tai koulutuskohtaista osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmaa luovutettiin.

Oppivelvollisten henkilökohtaistamisprosessin joustavoittaminen ja tutkintokohtaisista osaamisen arviointisuunnitelmista luopuminen vähentävät koulutuksen järjestäjän työtä ja sujuvoittavat näin arkea. Huolenaiheena kuitenkin on oppivelvollisten eriarvoinen kohtelu verrattuna muihin ammatillisiin opiskelijoihin henkilökohtaistamisen osalta sekä tutkintokohtaisten arviointien mahdollinen vaihtelevuus ja hajanaisuus sekä niihin liittyvä laadunvarmistus kun tutkinto- ja koulutusalaakohtaisista OAT:eista luovutaan.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Oppivelvollisten aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Käytännön kokemuksen perusteella oppivelvollisilla ei ole ollut kovinkaan usein aikaisemmin hankittua osaamista, mikä olisi voitu tunnistaa osaksi opintoja, esim. harrastuksissa hankittua osaamista. Lakimuutosehdotuksella ei näin ollen ole paljon vaikutusta arjen työhön. Sen sijaan oppivelvollisilla on ollut muihin tutkintoihin liittyviä opintoja tai lukio-opintoja, jotka on tunnustettu

osaksi HOKSia. On tärkeää, että muiden toimivaltaisten viranomaisten arvioimat ja todentamat opinnot tunnustetaan asiakirjojen ja muun selvityksen perusteella edelleen.

Osaamisperusteisuus on ammatillisen koulutuksen perusta. Osaamisperusteisuuden yhteydessä on poikkeuksetta painotettu osaamisen hankkimistavan laaja-alaisuutta. Oppivelvollisille lakimuutosehdotus ei ole näin ollen yhdenvertainen muiden opiskelijoiden kanssa, joilla yhä edelleen korostetaan aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamisen merkitystä.

Ehdotettu muutos merkitsee opintohallintojärjestelmien päivitystä, joka lisää koulutuksen järjestäjien työtä ja mahdollisesti myös taloudellista satsausta kehitystyöhön. Toisaalta mahdollisesti säästetyn työajan taloudellinen vaikutus on todennäköisesti suurempi kuin järjestelmien uudistustyöstä aiheutuvat kustannukset. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2025, jolloin muutostyölle jää vähän aikaa.

Tutkinto- tai koulutuskohtaiset osaamisen arviointisuunnitelmat

Tutkintokohtaiset osaamisen arviointisuunnitelmat ovat lähtökohtaisesti hyviä ja tarpeellisia. Niiden laatimisen yhteydessä tulee tarkasteltua erillisten tutkintojen osalta arviointikäytäntöjä ym. Toisaalta on havaittu, että arviointisuunnitelmien hyödyntäminen ja päivittäminen on saattanut jäädä vähäiseksi arjen työssä ja niiden hyödyntämisestä ei ole muodostunut vakiintunutta käytäntöä, mikä on ollut harmillista. Lisäksi suunnitelmien laatiminen on ollut työläs prosessi koulutuksen järjestäjän näkökulmasta. Laadunhallinnan näkökulmasta tutkintokohtaisilla arviointisuunnitelmillä olisi tärkeä paikka ja asema, mutta tulevat rahoitusleikkaukset johtavat siihen, että työaika on jatkossa käytettävissä yhä vähemmän tämän tyyppiseen työhön.

Tutkintokohtaisista arviointisuunnitelmista luopuminen vapauttaa koulutuksen järjestäjille työaika, mutta samalla arviointisuunnitelmista luopumisella saattaa olla vaikutusta tutkintokohtaisen osaamisen arvioinnin laadun heikkenemiseen ja käytäntöjen hajanaistumiseen, millä on vaikutusta opiskelijan yhdenvertaiseen kohteluun.

Lukiolakia koskevat säädösehdotukset

-

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Muut kommentit

-

Kivioja Taina

Länsirannikon koulutus Oy WinNova - Taina Kivioja, rehtori ja Fia Heino,
apulaisrehtori